

Samen is Wijs

**Resultaten van de
huisbezoeken aan
65-plussers in de gemeente
Moerdijk**

COLOFON

Samen is Wijs
Resultaten van de huisbezoeken aan 65-plussers in de gemeente Moerdijk.

GGD West-Brabant
H.Augustijn, epidemioloog
H.de Mol, GVO-functionaris sr

Voorwoord

Zo lang mogelijk zelfstandig zijn en genieten van een 'onbezorgde oude dag' is wat iedereen wil. Dit kan alleen gerealiseerd worden wanneer er voldoende voorzieningen en activiteiten in en om het huis zijn.

Om inzicht te krijgen in de wensen en behoeften van ouderen, met name de toegankelijkheid van voorzieningen en de deelname aan activiteiten heeft de gemeente Moerdijk besloten het huisbezoekenproject 'Samen is Wijs' te laten coördineren door de GGD West-Brabant.

Het doel van dit project is het opsporen van eenzaamheid en sociaal isolement onder zelfstandig wonende 65-plussers in de gemeente Moerdijk en, indien wenselijk, het informeren van de ouderen over voorzieningen op sociaal en financieel vlak en het verwijzen naar de betreffende instellingen. Het project is niet opgezet om eenzaamheid te meten of gelijk aan te pakken. Dit soort doelen vereist een heel andere aanpak. Voor betrouwbare cijfers over het voorkomen van eenzaamheid verwijzen we u graag naar de gezondheidsmonitors van de GGD West-Brabant.

Daarnaast had de gemeente de wens om Samen is Wijs in te zetten voor het thema armoede. Binnen de gemeente Moerdijk wordt te weinig gebruik gemaakt van voorzieningen op het gebied van armoede. Het huisbezoekenproject kan mensen op het spoor zetten van de diverse voorzieningen.

In juni 2010 zijn 16 enthousiaste vrijwilligers gestart met het brengen van huisbezoeken aan zelfstandig wonende 65-plussers in de gemeente Moerdijk.

De totale uitvoering van het project, inclusief de 1.125 huisbezoeken die zijn afgelegd, heeft ruim 2 jaar geduurd.

Het evaluatieverslag biedt de gemeente een handreiking om toekomstige voorzieningen aan te laten sluiten op behoeften en wensen van zelfstandig wonende 65-plussers.

De samenwerking tussen de deelnemende organisaties was zeer constructief.

De projectgroep bestond uit: Senioren Adviesraad Moerdijk, GGz Breburg, Stichting Surplus Welzijn, HOOM, gemeente Moerdijk en GGD West-Brabant.

Heel veel dank gaat uit naar de vrijwilligers die zich met veel inzet en betrokkenheid hebben ingezet voor de ouderen in de gemeente Moerdijk. Zonder hen hadden de huisbezoeken niet kunnen plaatsvinden. Een woord van dank gaat mede uit naar de leden van de projectgroep Samen is Wijs.

L.M. Koevoets, wethouder.
Zevenbergen, november 2011

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	5
Inleiding	6
1. Methode / Werkwijze	8
2. Resultaten	12
2.1 Respons	12
2.2 Huisbezoeken.....	13
2.3 Eenzaamheid	13
2.4 Gezondheid	15
2.5 Gezond eten	15
2.6 Verlies van partner of kind.....	15
2.7 Zorg	16
2.8 Sociale contacten	17
2.9 Financiën.....	19
2.10 Verstrekte informatie	20
3. Conclusies en aanbevelingen.....	23
Conclusies.....	23
Aanbevelingen	25
BIJLAGEN	26
BIJLAGE 1 Stappenplan	1
BIJLAGE 2 Takenoverzicht.....	1
BIJLAGE 3 Uitnodigingsbrief	1
BIJLAGE 4 Vragenlijst	1
BIJLAGE 5 Persbericht start huisbezoek en vertraging.....	1

Samenvatting

Tussen juni 2010 en september 2011 is in de verschillende kernen van de gemeente Moerdijk een huisbezoekproject uitgevoerd, gericht op de zelfstandig wonende 65- plussers.

Doelstelling was: een onderzoek doen naar eenzaamheid en sociaal isolement onder ouderen. Dit project houdt in:

- Het brengen van een huisbezoek aan ouderen, hen informeren over voorzieningen of eventueel verwijzen naar (vrijwilligers)organisaties en hulpverlenende instellingen.
- Het aanleveren van beleidsinformatie voor gemeente en de betrokken organisaties door middel van cijfermateriaal over de wensen en behoeften van ouderen op gebied van welzijn, wonen en zorg.

Alle (bijna 6.000) zelfstandig wonende inwoners van 65 jaar of ouder hebben een uitnodigingsbrief ontvangen om deel te nemen. Er zijn 1.427 ouderen thuis bezocht wat 25% van de zelfstandig wonende bevolking van 65 jaar en ouder in de gemeente Moerdijk is .

Ofschoon er een selectie zit in de ouderen die een huisbezoek wilde hebben ("jongere", actievere ouderen willen vaker geen huisbezoek) komen de percentages van eenzaamheid overeen met cijfers uit de ouderenmonitor van de GGD van eind 2009. In de ouderenmonitor werd 48% matige tot ernstige eenzaamheid gevonden tegen 40% in het huidige onderzoek. Ernstige eenzaamheid bedroeg 6% in de ouderenmonitor tegen 5% nu. De (matige) eenzaamheid die gemeten wordt met de vragenlijst van De Jong – Gierveld, kan latent aanwezig zijn bij de oudere. Op de subjectieve vraag of iemand zich eenzaam voelt, geeft maar 13% aan eenzaam te zijn. Desalniettemin loopt bijna de helft van de bezochte ouderen gevaar verder af te dalen naar ernstige eenzaamheid.

Veel factoren die eenzaamheid veroorzaken zijn amper vatbaar voor beleid (verlies van partner en bekenden, achteruitgang in gezondheid, gepaard aan verminderde mobiliteit), maar er zijn wel degelijk factoren die wel beïnvloedbaar zijn door gemeentelijk beleid zoals het aanbieden van zorg, vervoer en aangepaste activiteiten.

Bijna 80% van de ouderen weet waar men informatie kan krijgen over activiteiten in de omgeving. Één op de acht ouderen mist echter activiteiten die leuk of geschikt zijn. Meer dan de helft geeft aan belemmerd te worden voornamelijk door gezondheidsproblemen en mist activiteiten, aangepast aan deze beperkingen. Opvallend is dat het gemeenschapshuis in Standdaarbuiten en Willemstad gekend is bij haast alle ouderen en er ook veel gebruik maken van de mogelijkheden terwijl in Zevenbergen de helft van de ouderen het bestaan van het gemeenschapshuis niet kent.

Bijna de helft van de bezochte ouderen heeft een netto inkomen van minder dan 1.500 euro per maand. Het WMO loket en de voorzieningen zijn relatief goed bekend bij de ouderen maar ondanks de grote groep ouderen met een laag inkomen wordt er weinig gebruik gemaakt van de voorzieningen.

Bij één op de drie huisbezoeken is vanuit de ouderen een behoefte aan hulp naar boven gekomen. Vooral hulpvragen op het vlak van vervoer, woning, activiteiten en thuiszorg zijn naar voren gekomen. Uiteindelijk heeft één op de tien bezochte ouderen een concrete hulpvraag ingediend. De hulpvragen hebben grotendeels betrekking op het aanvragen van bijzondere bijstand en huishoudelijke hulp.

Gezien het hoge aantal hulpvragen dat met de huidige huisbezoeken naar voren is gekomen en om te voorkomen dat ouderen evolueren naar ernstige eenzaamheid, is het wenselijk ook in de toekomst huisbezoeken op een structurele basis voort te zetten in de gemeente Moerdijk.

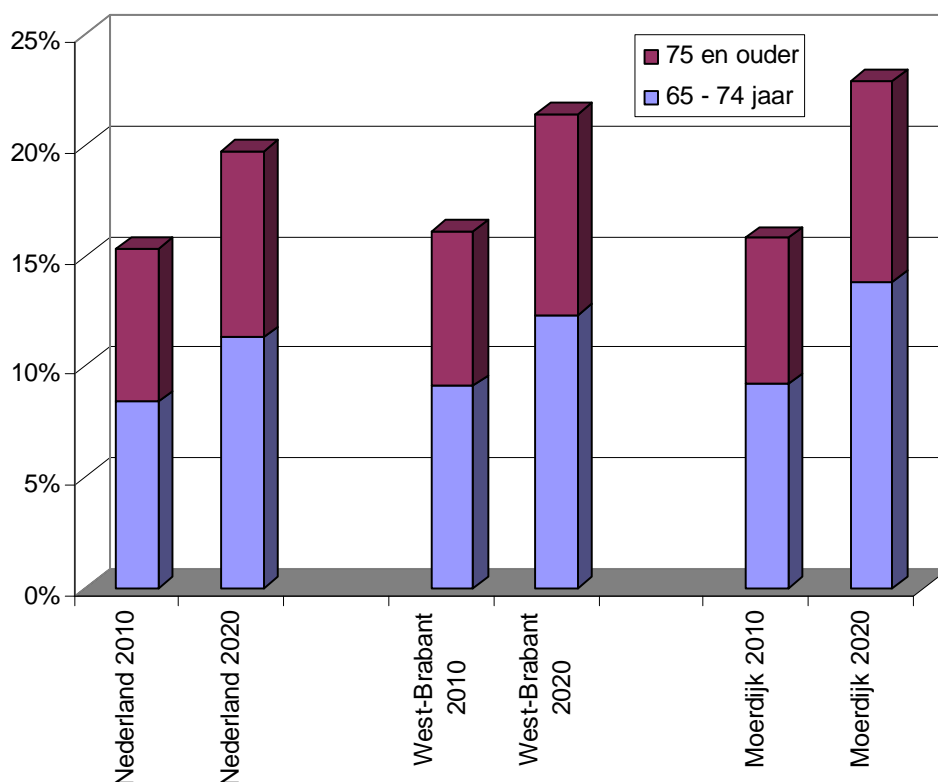
De Actormethode kan ingezet worden om zowel bewegen als eenzaamheid bij ouderen kerngericht aan te pakken.

Inleiding

Het aantal ouderen in Nederland neemt toe. In Noord-Brabant stijgt dit getal nog meer dan in de rest van Nederland. De prognose is dat in Nederland het aandeel 65-74 jarigen van 8,4% van de bevolking in 2010 zal stijgen naar 11,3% in 2020. Voor West-Brabant stijgt deze groep van 9,1% in 2010 naar 12,3% in 2020.

Ook het aandeel 75-plussers neemt toe waardoor we kunnen spreken van een dubbele vergrijzing waarbij niet alleen het aandeel ouderen toeneemt maar ook de gemiddelde leeftijd. In Nederland stijgt het aandeel 75-plussers van 6,9% in 2010 naar 8,4% in 2020. Voor West-Brabant zijn deze aantallen 7,0% in 2010 en 9,1% in 2020 (Primos prognose 2009).

Voor de gemeente Moerdijk is de prognose dat het aantal 65-74 jarigen van 9,2% in 2010 zal stijgen naar 13,8% in 2020. De groei van de 75-plussers is iets minder sterk: van 6,6% in 2010 naar 9,1% in 2020 (Primos prognose 2009) maar zit dan nog boven de groei van het Nederlandse gemiddelde. De verwachting is dat in 2020 bijna een kwart van de inwoners van de gemeente Moerdijk 65 jaar en ouder is, hetgeen meer is dan het gemiddelde in Nederland.

Uit de ouderenmonitor 2009 van de GGD West-Brabant blijkt 48% van de inwoners van 65 jaar of ouder in Moerdijk (matig t/m zeer ernstig) eenzaam te zijn. Bij 2% is zelfs sprake van (zeer) ernstige eenzaamheid. Met het vorderen van de jaren worden vriendschappen, kennissenkring en relaties belangrijker. Het is niet eenvoudig om contacten in stand te houden, laat staan om ze te leggen.

De overbelasting van de partner als bijvoorbeeld mantelzorger neemt vaak veel tijd in beslag, waardoor diens isolement kan toenemen. Door overlijden van kennissen en vrienden komen oudere mensen steeds meer alleen te staan. Ook het steeds complexer worden van onze samenleving maakt het voor de ouderen moeilijk zich staande te houden.

De theorie van De Jong – Gierveld omschrijft eenzaamheid als een konvooi van schepen die in een mens zijn leven van haven naar haven vaart over de woeste zeeën. Men vertrekt op jonge leeftijd uit een veilige haven en probeert een aantal andere schepen rond zich te verzamelen die dezelfde kant uitvaren. Gedurende de tocht wordt het aantal schepen groter maar er vallen er ook af. Zolang het aantal schepen maar groot genoeg blijft, is het konvooi veilig voor aanvallen. Hoe langer de tocht duurt, hoe groter de kans dat het konvooi kleiner wordt en aangevallen kan worden. Met het toenemende aantal ouderen in onze samenleving wordt werken aan behoud van relaties van deze "groep" steeds belangrijker.

Opsporen en voorkómen van eenzaamheid kan onnodig beroep op de eerstelijns zorg en intramurale instellingen voorkomen. GGD West-Brabant heeft hiervoor het huisbezoekenproject "Samen is Wijs" ontwikkeld en met succes in verschillende Brabantse gemeenten uitgevoerd. In dit project worden ouderen bezocht door vrijwilligers waarbij in een gesprek een vragenlijst wordt ingevuld waarin wensen en behoeften duidelijk worden. Dit project richt zich niet op de zeer eenzame ouderen waarmee eenzaamheid in de beeldvorming vaak wordt geassocieerd maar op de ouderen die nog open staan voor verandering, die nog schepen in hun konvooi toestaan. Het is vanuit de praktijk gekend dat het verhelpen van de problematiek bij de, gelukkig kleine groep (2%), zeer eenzame ouderen zeer kostbaar en helaas vaak weinig effectief is. Het is dan ook efficiënter om zich te richten op de grotere groep van matig eenzame ouderen waarvan een gedeelte, als er verder niets zou gebeuren, verder zou evolueren tot de schijnende gevallen van ernstige eenzaamheid. Deze grote groep van matig eenzame ouderen (46%) staat nog open voor huisbezoeken, adviezen en verwijzingen en kan, met het simpel geven van informatie en/of verwijzing een beter sociaal leven opbouwen, een groter konvooi behouden en wegblijven van de ernstige eenzaamheid. Projecten, gericht op informatieverstrekking en hulpverlening aan ouderen blijken het meest effectief als meerdere sporen (op individueel, intermediair, wijk- en beleidsniveau) tegelijkertijd worden gevolgd.

De gemeente Moerdijk heeft GGD West-Brabant gevraagd om het project Samen is Wijs niet alleen te richten op eenzaamheid maar ook op het thema armoede. In de gemeente Moerdijk wordt te weinig gebruik gemaakt van voorzieningen op het gebied van armoede. Daarom de vraag om de huisbezoeken tevens voor dit thema in te zetten, met als doel de ouderen op het spoor te zetten van de diverse voorzieningen die er zijn.

In hoofdstuk 1 van dit evaluatieverslag wordt de onderzoeksopzet nader uitgelicht en in hoofdstuk 2 staan de resultaten uit de vragenlijsten beschreven. In hoofdstuk 3 zijn de conclusies en aanbevelingen aangegeven. Tenslotte treft u in hoofdstuk 4 de bijlagen aan.

1. Methode / Werkwijze

Aanloop tot de huisbezoeken

In maart 2009 is in overleg met de gemeente Moerdijk afgesproken dat het project Samen is Wijs (SIW) wordt uitgevoerd onder alle zelfstandig wonende ouderen van 65 jaar en ouder in de gemeente Moerdijk.

Vervolgens is het projectvoorstel aangescherpt en een stappenplan (bijlage 1) opgesteld. In overleg met de gemeente zijn organisaties/ instellingen benaderd met het verzoek te participeren in de projectgroep SIW.

Medio september 2009 heeft de gemeente bij nader inzien haar twijfels over het al dan niet uitvoeren van het huisbezoekenproject. "Is SIW de juiste methode om eenzame ouderen te bereiken? Kunnen we SIW afmaken (voldoende vrijwilligers?) en zijn wat zijn de resultaten/effekten? Starten we iets dat we financieel kunnen waarmaken?"

Ook de Senioren Adviesraad Moerdijk (SAM) is kritisch over SIW met name over het werven van vrijwilligers en het lage bereik (ervaringen elders) van het project.

Op 13 oktober 2009 zijn alle betrokken partijen en de toenmalige wethouder geïnformeerd over SIW en zijn bovenstaande vragen uitvoerig besproken.

Mede door het publiekdebat op 25 november 2009 waarbij de eenzaamheidsproblematiek een prominente rol kreeg, de levendige discussies tijdens dit debat en het betoog van mw. Hannie van Leeuwen voor een 'maatjesproject' heeft de toenmalige wethouder op 11 december 2009 besloten door te gaan met huisbezoekproject Samen is Wijs.

De duur van het project is mede afhankelijk van deelname door ouderen en het aantal beschikbare vrijwilligers. Ook door de discussie die is ontstaan over het al dan niet doorgaan van SIW heeft het tijdpad (m.n. de voorbereiding) enige vertraging opgelopen. In het projectvoorstel is een tijdpad van 2 jaar opgenomen:

• Voorbereiding (Netwerk, werving+training vrijwilligers)	1 jaar + 2 maanden (april 2009 t/m mei 2010)
• Uitvoering (afleggen huisbezoeken)	1 jaar + 4 maanden (juni 2010 t/m september 2011)
• Evaluatie (Procesevaluatie en analyse)	2 maanden (oktober – november 2011)

Projectgroep

Op verzoek van de gemeente Moerdijk heeft GGD West-Brabant het project SIW gecoördineerd.

Bij de organisatie van het project is gekozen voor een integrale aanpak. In de projectgroep zijn organisaties vertegenwoordigd die raakvlakken hebben met het welzijn van ouderen in de gemeente Moerdijk.

Deelnemers projectgroep:

- Gemeente Moerdijk
- GGD West-Brabant
- Stichting Surplus Welzijn
- HOOM
- GGZ Breburg
- Senioren Adviesraad Moerdijk

Vooraf zijn met betrokken organisaties afspraken gemaakt over taakverdeling en verantwoordelijkheden (bijlage 2). De projectgroep heeft de verschillende mogelijkheden binnen de projectsubsidie en het reguliere pakket op een rijtje gezet. Ook de landelijke subsidiemogelijkheden zijn onderzocht.

De ouderenadviseur heeft een belangrijke rol bij de dagelijkse begeleiding van de vrijwilligers. Omdat deze taak niet door één van de samenwerkingspartners kan worden uitgevoerd is bij het college van B&W een voorstel ingediend voor extra financiële

middelen. Tevens zijn in dit voorstel de extra kosten voor de deskundigheidstraining van de vrijwilligers en het faciliteren van de informatiebijeenkomsten meegenomen. Op 9 maart 2011 heeft het college van B&W het voorstel goedgekeurd.

Tijdens de duur van het project is de projectgroep 8 keer bij elkaar geweest. Daarnaast is de projectgroep een aantal keren via de mail geïnformeerd over de stand van zaken van het project.

Om bekendheid te geven aan het project, draagvlak te creëren en vrijwilligers te werven zijn voorafgaand aan de huisbezoeken lokale informatiebijeenkomsten georganiseerd te beginnen met Willemstad en Fijnaart. Voor deze bijeenkomsten is breed uitgenodigd. De opkomst in beide kernen was redelijk tot goed. Met name in Fijnaart was de opkomst groot (± 20-25 personen). De informatie is goed overgekomen en er was volop interactie over hoe de respons zo hoog mogelijk te krijgen.

Tijdens de voorbereiding van ronde 2 is besloten om de komende rondes geen informatiebijeenkomsten meer te houden. Het organiseren van deze bijeenkomsten kostte veel tijd en de opbrengsten waren matig. In de komende rondes zijn alle betrokken organisaties geïnformeerd via een uitgebreide brief (bijlage 3).

Vrijwilligers

In april 2010 is gestart met de werving van vrijwilligers. Voor het brengen van de huisbezoeken waren veel vrijwilligers nodig.

Voorafgaand aan de werving is een vrijwilligersprofiel opgesteld. Criteria bij de werving waren o.a.:

- affiniteit hebben met de groep ouderen;
- het goed kunnen verwoorden van de informatie afkomstig uit het vraaggesprek;
- men moest een stabiele indruk maken.

Voor de werving van vrijwilligers werden de volgende acties ondernomen:

- artikel in een regionale krant;
- een 'stoppertje' in Moerdijkse Bode en de lokale krantjes;
- artikel op de website van de gemeente;
- persbericht naar organisaties om op te nemen in hun nieuwsblad;
- persoonlijke benadering van potentiële vrijwilligers die al bekend zijn bij HOOM en Surplus Welzijn;
- benaderen van Stichting Hulp In Praktijk (HIP), een vrijwilligerscentrale vanuit de kerken en ook actief in de gemeente Moerdijk;
- oproep tijdens de lokale informatiebijeenkomsten.
- Interview op de radio met de ouderenadviseur en aandacht op de kabelkrant RTVM.

Voorafgaand aan de huisbezoeken zijn de vrijwilligers getraind en heeft een intake gesprek plaatsgevonden. In de projectperiode zijn in totaal 25 vrijwilligers op pad geweest, afkomstig uit nagenoeg alle kernen in de gemeente Moerdijk. De inzet per vrijwilliger was zeer wisselend. Afhankelijk van diverse factoren zoals tijd, gezondheid en persoonlijke omstandigheden werden 2 tot 3 bezoeken per week afgelegd.

Via Stichting Surplus Welzijn kregen de vrijwilligers een contract, hierin werd de vertrouwelijkheid vastgelegd en was men verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid. Alle vrijwilligers kregen een legitimatie mee, dat bij aanvang van het huisbezoek werd getoond. De vrijwilligers wisten dat men voor het afleggen van de huisbezoeken geen vergoeding kreeg, wel kreeg men reiskostenvergoeding.

De dagelijkse begeleiding van de vrijwilligers lag bij de ouderenadviseur. De ouderenadviseur was het eerste aanspreekpunt voor de vrijwilligers, zorgde ervoor dat de vrijwilligers waren voorzien van antwoordkaartjes en vragenlijsten. Hij registreerde en

coördineerde de hulpvragen. Tijdens de afwezigheid c.q. kortdurende uitval van de ouderenadviseur werd de dagelijkse begeleiding opgevangen door HOOM.

Begin juni 2010 zijn de vrijwilligers aan de eerste huisbezoeken in Willemstad, Helwijk, Fijnaart, Heijningen en Oudemolen begonnen. Ze maakten zelf de afspraak met de ouderen, die zich hadden aangemeld voor een huisbezoek. De ingevulde vragenlijsten werden ingeleverd bij de ouderenadviseur, waar de vrijwilligers antwoordkaartjes meekregen voor volgende bezoeken.

Begin juli 2010 is een persbericht geplaatst met de mededeling dat door de enorme belangstelling de huisbezoeken enige vertraging opliepen (bijlage 5).

Trainingen

De ouderenadviseur (Surplus), GGD West-Brabant en GGZ Breburg hebben de vrijwilligers getraind.

De training bestond uit twee korte bijeenkomsten met als doel de vrijwilligers in staat te stellen kennis en vaardigheden aan te leren en zich voor te bereiden op de omgang met en ondersteuning van mensen die bezoek willen hebben. Tevens zijn algemene zaken besproken zoals de sociale kaart en de vragenlijst. Om voldoende op de hoogte te zijn van de mogelijkheden van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) heeft een medewerker van het Wmo-loket een toelichting gegeven op de werkwijze van het Wmo-loket. Aan het begin van het traject is één training uitgevoerd. De vrijwilligers die later zijn ingestroomd zijn door de ouderenadviseur bijgepraat en geïnstrueerd.

Gedurende het traject zijn drie terugkombijeenkomsten georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten werden de vrijwilligers geïnformeerd over de voortgang van het project. Daarnaast was er uitgebreid de mogelijkheid om de ervaringen te delen met de andere vrijwilligers. De terugkombijeenkomsten werden door de vrijwilligers enorm gewaardeerd.

Huisbezoeken

In de periode juni 2010 t/m juni 2011 zijn alle zelfstandig wonende 65-plussers in de gemeente Moerdijk schriftelijk benaderd met het aanbod van een eenmalig huisbezoek (bijlage 3). Vanwege de grootte van de gemeente (11 kernen) is de doelgroep fasegewijs uitgenodigd:

- Ronde 1: Willemstad, Helwijk, Fijnaart, Heijningen en Oudemolen;
- Ronde 2: Noordhoek, Standdaarbuiten, Klundert en Moerdijk;
- Ronde 3: Zevenbergen (postcode 4761 AA t/m 4761 JE);
- Ronde 4: Zevenbergen (postcode 4761 JG t/m 4762 RB), Zevenbergschen Hoek en Langeweg.

Middels een antwoordkaart konden mensen aangeven of zij een huisbezoek op prijs stelden. Ook aan de mensen die geen gebruik wilden maken van het huisbezoek werd gevraagd dit op het antwoordkaartje aan te geven en naar de gemeente terug te sturen. De antwoordkaartjes zijn per ronde door de gemeente verzameld, de aantallen zijn in een Excel-bestand bijgehouden. Bij aanvang van een nieuwe ronde huisbezoeken werd een persbericht geplaatst.

Tijdens het huisbezoek werd aan de hand van een gezamenlijk vastgestelde vragenlijst (bijlage 4) de thema's wonen, welzijn, zorg en armoede besproken. De vrijwilliger wist dat hij een interviewer was en geen hulpverlener. Men mocht wel algemene informatie verstrekken maar eventuele hulpvragen werden doorgegeven aan de ouderenadviseur en/of het WMO-loket.

Sociale kaart

Ter ondersteuning van de vrijwilligers heeft de GGD West-Brabant een sociale kaart op het gebied van wonen, zorg, welzijn en armoede gemaakt. Een sociale kaart is een overzicht van alle instellingen, organisaties en verenigingen in een bepaalde regio. Aan het begin van een nieuwe ronde werd de huidige sociale kaart geüpdate en aangevuld met lokale informatie (o.a. huisartsen, zonnebloem, ouderenbonden, kerken) uit de kernen van de volgende rondes.

Hulpvragen

De vrijwilligers verschaften de ouderen veel informatie en gebruikten daarvoor de sociale kaart en enkele brochures. Zodoende konden zij mensen direct verwijzen naar activiteiten, informeren over voorzieningen en eventueel verwijzen naar het WMO-loket. De vrijwilligers waren goed getraind en zich ervan bewust, dat zij geen hulpverlener waren, maar slechts een advies- of hulpvraag konden doorgeven. Wanneer sprake was van een hulpvraag noteerde de vrijwilliger met toestemming van de oudere de vraag. De persoonlijke gegevens incl. de hulpvraag werden (indien mogelijk) nog dezelfde dag via de mail of per telefoon doorgegeven aan de ouderenadviseur. De ouderenadviseur registreerde de hulpvragen en na selectie werden de hulpvragen doorgespeeld naar het Wmo-loket. Vervolgens nam een medewerker van het Wmo-loket contact op met de hulpvrager. Dit was een arbeidsintensief proces, maar hierdoor wist de betrokken oudere dat er serieus met de hulpvraag werd omgegaan. Over het afhandelen van de hulpvragen zijn duidelijke afspraken gemaakt tussen de ouderenadviseur en de medewerkers van het Wmo-loket. Meer informatie over de hulpvragen die bij dit project binnen gekomen zijn, vindt u in hoofdstuk 2.10.

2. Resultaten

2.1 Respons

Er zijn in totaal 5.773 ouderen aangeschreven in de gemeente Moerdijk waarvan 1.427 ouderen een aanvraag voor een huisbezoek ingestuurd hebben. Ongeveer de helft van de ouderen die een huisbezoek aangevraagd hebben is getrouwd, samenwonend (zie tabel 2.2.2). Een aantal hiervan heeft gekozen om niet individueel maar samen een vragenlijst in te vullen. Hierdoor ligt het aantal vragenlijsten lager dan het daadwerkelijk aantal bezochte ouderen. Uiteindelijk zijn er 1.125 vragenlijsten ingestuurd door de vrijwilligers. Het percentage ouderen dat een huisbezoek heeft aangevraagd is 25% hetgeen per kern varieert tussen 19% en 27% van de zelfstandig wonende ouderen (zie tabel 2.1.1).

Tabel 2.1.1. Aantal aangeschreven ouderen en huisbezoeken.

	Aangeschreven	Aanvraag voor huisbezoek		Ingevulde vragenlijsten	
Standdaarbuiten	417	79	19%	69	17%
Fijnaart	1.580 *	202	20%	162	16%
Willemstad		117		90	
Zevenbergen	2.656	723	27%	541	20%
Klundert	1.120	306	27%	243	22%
Onbekend				20	
Gemeente Moerdijk	5.773	1.427	25%	1125	19%

* Het aantal aangeschreven inwoners in Fijnaart en Willemstad is helaas niet apart geregistreerd. Wel is bekend dat samen 1.580 inwoners aangeschreven zijn. De respons percentages voor Fijnaart en Willemstad zijn daarom niet apart beschikbaar maar worden in deze tabel voor beide kernen samen weergegeven.

De verschillende kernen in de gemeente Moerdijk zijn gegroepeerd bezocht. In het evaluatieverslag houden we dezelfde indeling aan. Onder de groep Standdaarbuiten valt ook Noordhoek, onder Fijnaart valt ook Heijningen, Oudemolen en Zwingelspaan, onder Willemstad valt ook Helwijk, onder Zevenbergen valt ook Zevenbergschen Hoek en Langeweg en onder Klundert valt ook Moerdijk. In Tabel 2.1.2. vindt u het aantal ingevulde vragenlijsten per kern.

Tabel 2.1.2. Aantal huisbezoeken per kern

Fijnaart	140
Heijningen	15
Helwijk	15
Klundert	205
Langeweg	23
Moerdijk	38
Noordhoek	27
Oudemolen	6
Standdaarbuiten	42
Willemstad	75
Zevenbergen	470
Zevenbergschen Hoek	48
Zwingelspaan	1
Onbekend	20

2.2 Huisbezoeken

De groep ouderen die een huisbezoek gehad hebben, bestaat uit 519 mannen (46%) en 603 vrouwen (54%). Bij drie huisbezoeken is het geslacht niet ingevoerd. De leeftijd varieert van 61 tot 99 jaar. Aanvragers onder de 65 jaar wonen samen met iemand van 65 of ouder waardoor ze toch in aanmerking komen voor een huisbezoek. De gemiddelde leeftijd ligt iets boven de 75 jaar.

Tabel 2.2.1. Leeftijd respondenten (N=1125)

Leeftijd	Aantal	Aandeel
tot 65	5	0,4%
65 - 70	235	21%
70 - 75	296	26%
75 - 80	262	23%
80 - 85	218	19%
Boven 85	109	10%

Van de ouderen in dit onderzoek woont bijna de helft (42%) alleen en 58% woont nog samen met partner, kinderen of broer/zus. Het aandeel alleenstaanden neemt toe met de leeftijd van 27% in de leeftijd van 65 – 70 jaar tot 66% in de leeftijd boven de 85 jaar.

Tabel 2.2.2. Gezinssituatie (N=1125)

Gezinssituatie	Aantal	Aandeel
Woont alleen	474	42%
Woont met partner	604	54%
Woont met kinderen	22	2%
Met partner en kinderen	8	1%
Anders	17	2%

2.3 Eenzaamheid

Eenzaamheid is in kaart gebracht via de vragenlijst van De Jong – Gierveld. Deze schaal bestaat uit elf vragen op basis waarvan vier categorieën van eenzaamheid worden berekend, namelijk van niet eenzaam tot zeer ernstig eenzaam. De indeling van de categorieën is gebaseerd op de indeling van Theo van Tilburg welke een meer geaccepteerde meting van eenzaamheid is. Deze nieuwe indeling levert een lagere inschatting van eenzaamheid dan de oorspronkelijke methode van De Jong – Gierveld. Daarnaast werd ook aan de ouderen gevraagd om hun eigen eenzaamheid in te schatten op een schaal van 1 tot 10 waarbij 1 voor absoluut niet eenzaam en 10 voor zeer eenzaam staat. Dit geeft een subjectieve inschatting van het probleem eenzaamheid.

Tabel 2.3.1. Eenzaamheid per kern in Moerdijk. Indeling volgens de schaal van De Jong – Gierveld en de eigen inschatting van de mensen (percentage ouderen dat de eigen eenzaamheid op 6 of meer inschat op een schaal van 1 tot 10). (N=1095)

	Matig eenzaam	Eenzaam	Zeer eenzaam	Eigen inschatting eenzaam
Standdaarbuiten	41%	3%	3%	15%
Fijnaart	38%	4%	2%	14%
Willemstad	32%	1%	1%	13%
Zevenbergen	36%	5%	1%	13%
Klundert	28%	4%	1%	13%
Gemeente Moerdijk	34%	4%	1%	13%

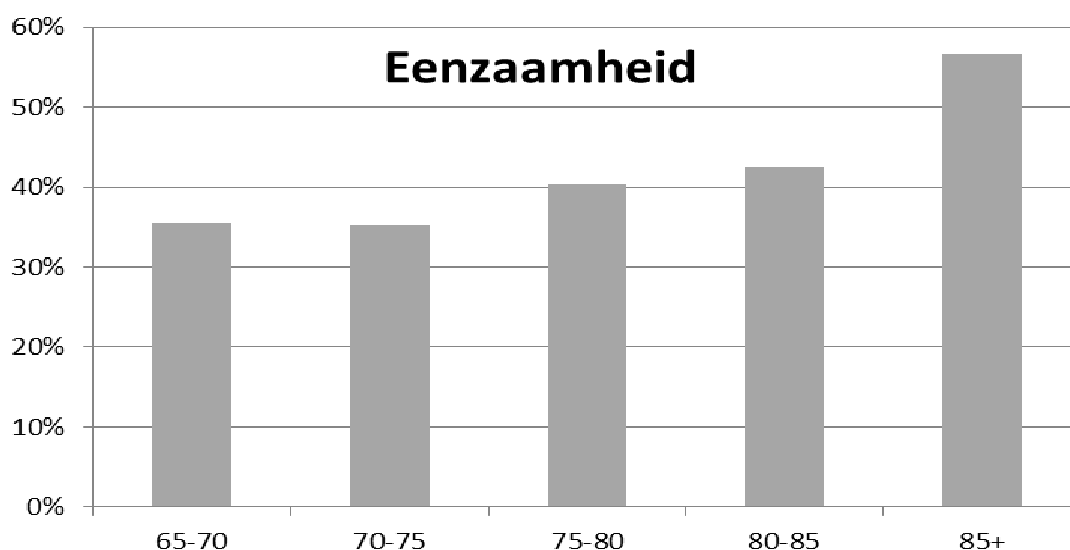
40% van de bezochte ouderen in dit onderzoek in de gemeente Moerdijk is matig tot zeer eenzaam. Dit varieert van 33% van de bezochte ouderen in Klundert tot 47% in

Standdaarbuiten. Er is een groot verschil tussen de objectieve meting via de vragenlijst van De Jong – Gierveld en de subjectieve vraag of iemand zelf vindt of hij/zij eenzaam is. Het aandeel ouderen dat zelf aangeeft eenzaam te zijn ligt veel lager met 13% t.o.v. de 40% (matige) eenzaamheid uit de vragenlijst. Één op de drie ouderen die zichzelf niet eenzaam vindt, scoort toch als matig tot zeer eenzaam volgens de vragenlijst.

Opmerkelijk is ook dat 13% van de ouderen die zichzelf als eenzaam klasseert, volgens de meting niet eenzaam is.

Eenzaamheid neemt toe met de leeftijd. In de leeftijdsgroep van 65 – 70 jaar is 6% van de ouderen (zeer) eenzaam, in de leeftijdsgroep boven de 85 jaar loopt dit op tot 13%.

Als de ouderen gevraagd wordt naar de eenzaamheid, vindt 13,2% zichzelf eenzaam. Ook hier zien we een effect van de leeftijd; in de leeftijdsgroep van 65 – 70 jaar geeft 10% aan zich eenzaam te voelen tegen 19% van de ouderen van 85 jaar of ouder.

Figuur 2.3.1. Matig tot zeer eenzaam per leeftijdsgroep. (N = 1095)

Naast leeftijd is er ook een verschil in eenzaamheid te zien tussen mannen en vrouwen. Mannen scoren gemiddeld 36% matig tot zeer eenzaam tegen 43% voor vrouwen. Dit verschil kan niet verklaard worden door het geringe verschil in leeftijd tussen mannen (75,4 jaar) en vrouwen (75,6 jaar).

Er bestaan verschillende soorten eenzaamheid: emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Sociale eenzaamheid betekent dat iemand minder contact met andere mensen heeft dan gewenst, emotionele eenzaamheid betekent dat iemand weliswaar veel mensen om zich heen heeft, maar zich eenzaam voelt door het ontbreken van een hechte, emotionele band met anderen. Bij emotionele eenzaamheid is de kwaliteit van de contacten minder dan men wenst. Emotionele eenzaamheid komt bij 39% van de bezochte ouderen in de gemeente Moerdijk voor, sociale eenzaamheid bij 29%.

Tabel 2.3.2. Emotionele en sociale eenzaamheid per kern in Moerdijk. Indeling volgens de schaal van De Jong – Gierveld met indeling van Van Tilburg. (N=1095).

	Emotionele eenzaamheid	Sociale eenzaamheid
Standdaarbuiten	46%	33%
Fijnaart	44%	34%
Willemstad	33%	14%
Zevenbergen	41%	32%
Klundert	31%	24%
Gemeente Moerdijk	39%	29%

2.4 Gezondheid

Tijdens de huisbezoeken is de ouderen gevraagd hoe het gesteld was met hun lichamelijke en geestelijke gezondheid. Hierbij gaf 58% van de ouderen aan zelf lichamelijke gezondheidsproblemen te ervaren, één op de zes (17%) slaapt vaak niet goed, 6% is vaak depressief en 9% is vaak vergeetachtig.

Als voornaamste reden voor depressie worden genoemd eenzaamheid en gezondheid.

Tabel 2.4. Aandeel ouderen dat aangeeft last te hebben van lichamelijke gezondheidsproblemen, slaapproblemen, depressiviteit, geheugenproblemen of geen plezier meer kan vinden in het ondernemen van activiteiten. (N=1119)

	Slechte lichamelijke gezondheid	Vaak depressief	Vaak vergeetachtig	Vaak slecht slapen
Standdaarbuiten	55%	1%	19%	6%
Fijnaart	52%	8%	10%	23%
Willemstad	59%	5%	6%	14%
Zevenbergen	60%	7%	8%	17%
Klundert	59%	5%	10%	15%
Gemeente Moerdijk	58%	6%	9%	17%

2.5 Gezond eten

In het algemeen zijn de (zelf opgegeven) voedingsgewoonten van de inwoners van de gemeente Moerdijk niet slecht. Bijna iedereen geeft aan dagelijks groenten te eten (95%), te ontbijten (97%) en een warme maaltijd te gebruiken (94%).

Als reden om niet dagelijks een warme maaltijd te gebruiken komt vaak de reden dat de ouderen hier geen zin meer in hebben of het gewoonweg niet zelf meer kunnen. Veel ouderen geven aan de warme maaltijd nog zelf te bereiden maar bij 22% lukt dit niet meer. Naast familie en kant-en-klaar maaltijden wordt de warme maaltijd vooral betrokken van Tafeltje Dekje (37x) of bij de dagopvang van verzorgingsinstellingen (12x).

Tabel 2.5. Eigen mening van ouderen over eetgewoonten. (N=1122)

	Eet dagelijks groenten of fruit	Eet dagelijks een ontbijt	Eet dagelijks een warme maaltijd
Standdaarbuiten	96%	97%	94%
Fijnaart	94%	98%	93%
Willemstad	99%	100%	99%
Zevenbergen	95%	96%	94%
Klundert	95%	99%	93%
Gemeente Moerdijk	95%	97%	94%

2.6 Verlies van partner of kind

Veel ouderen hebben reeds een partner verloren en sommigen al één of meerdere kinderen. Dit verlies is voor de een makkelijker te dragen dan voor de andere. Dit gemis kan een grondig effect hebben op eenzaamheid en psychisch welbevinden. Uit tabel 2.3.2. komt naar voren dat 39% van de ouderen emotionele eenzaamheid heeft. Een kwart van ouderen geeft aan op dit moment nog problemen te hebben met de verwerking van de partner en één op de acht geeft aan nog het verlies van een kind te verwerken.

Tabel 2.6. Verlies van partner en/of kind(eren) (N=1103)

	Problemen met verlies partner	Problemen met verlies kind
Standdaarbuiten	25%	6%
Fijnaart	24%	12%
Willemstad	24%	10%
Zevenbergen	29%	16%
Klundert	18%	9%
Gemeente Moerdijk	25%	13%

2.7 Zorg

Één op de drie ouderen krijgt minimaal wekelijks een vorm van zorg (tabel 2.7.1.).

Tabel 2.7.1. Krijgt u op dit moment zorg? (N=1124)

	Niet wekelijks	Wekelijks	Elke dag
Standdaarbuiten	10%	43%	9%
Fijnaart	12%	27%	8%
Willemstad	16%	21%	8%
Zevenbergen	10%	26%	8%
Klundert	8%	30%	7%
Gemeente Moerdijk	10%	27%	8%

Deze zorg is voornamelijk professionele hulp van thuiszorg- of professionele instellingen (zie tabel 2.7.2.). Daarnaast krijgen veel ouderen mantelzorg, voornamelijk van de kinderen.

Tabel 2.7.2. Zorg ontvangen van: (N=511)

Indien zorg dan van:	
Partner	12%
Kinderen	25%
Andere familie	7%
Buren	6%
Andere vrienden of kennissen	6%
Zorginstellingen	53%
HIP, kerk	0,4%
Vrijwilligers	0,4%
Andere personen	27%

Op de vraag of de oudere weet waar hij/zij moet zijn voor het aanvragen van zorg antwoordt driekwart (zie tabel 2.7.3.) dat hij/zij weet waar men hiervoor moet zijn. De meest genoemde instantie die vervolgens genoemd worden zijn de gemeente (Wmo-loket), Surplus (thuiszorg en welzijn) andere thuiszorgverenigingen en de kruisvereniging.

Tabel 2.7.3. Oudere weet waar naar toe voor een zorgaanvraag. (N = 1.122)

Weet waar zorg aangevraagd moet worden	
Standdaarbuiten	68%
Fijnaart	69%
Willemstad	73%
Zevenbergen	78%
Klundert	79%
Gemeente Moerdijk	76%

2.8 Sociale contacten

Sociale eenzaamheid is kleiner dan emotionele eenzaamheid maar met 29% nog een grote speler. Het merendeel van de ouderen geeft aan een goed contact te hebben met de kinderen en/of met de familie (94%) en met de burens (90%). Één op de tien ouderen geeft echter aan behoefte te hebben aan meer sociale contacten (tabel 2.8.1).

Tabel 2.8.1. Contacten met kinderen, familie, burens en behoefte aan meer sociale contacten. (N=1.111)

	Goed contact met kinderen, familie	burens	Behoeftte aan meer sociale contacten
Standdaarbuiten	94%	94%	9%
Fijnaart	95%	85%	7%
Willemstad	97%	94%	2%
Zevenbergen	93%	91%	13%
Klundert	96%	90%	10%
Gemeente Moerdijk	94%	90%	10%

Tweederde van de bezochte ouderen bezoekt weleens bijeenkomsten van een vereniging, club of een lezing (zie tabel 2.8.2.).

Bijna driekwart is lid van een vereniging en het merendeel daarvan (84%) neemt ook daadwerkelijk deel aan activiteiten van deze vereniging. In de meeste gevallen wordt als vereniging een ouderenvereniging genoemd als ANBO, KBO, PCOB of de Zonnebloem. Daarnaast komen ook de heemkundekring, de biljartclub, de zangvereniging of het koor en de bridge of kaartclub naar voren. Ook zijn veel ouderen nog lichamelijk actief in groepsverband met fietsen, gymmen, nordic walking, tennis of zwemmen.

Driekwart van de ouderen is lid van de kerk en ongeveer de helft van die mensen neemt actief deel aan activiteiten van de kerk. Daarnaast is ongeveer eenderde van de ouderen nog bezig met betaald en/of vrijwilligers werk zoals bestuursfuncties, op de kleinkinderen passen, activiteiten in het verenigingsleven of mantelzorg.

Tabel 2.8.2. Sociale contacten.

	Bezoekt weleens bijeenkomsten van een vereniging, club of lezing	Is lid van een vereniging, organisatie of club	Neemt deel aan activiteiten van deze vereniging, organisatie of club	Lid van een kerk	Neemt deel aan activiteiten van de kerk	Werkt nog of doet vrijwilligerswerk
Standdaarbuiten	82%	88%	85%	87%	58%	35%
Fijnaart	64%	76%	74%	83%	37%	29%
Willemstad	73%	79%	76%	75%	52%	37%
Zevenbergen	63%	73%	86%	70%	51%	32%
Klundert	66%	67%	87%	85%	46%	30%
Gemeente Moerdijk	65%	73%	84%	77%	48%	32%

De bekendheid van het lokale gemeenschapshuis varieert per kern. (zie tabel 2.8.3.) In Standdaarbuiten en Willemstad kent bijna elke bezochte oudere het gemeenschapshuis terwijl in Zevenbergen minder dan de helft het bestaan van het gemeenschapshuis kent. Van de ouderen die het gemeenschapshuis kennen, neemt iets meer dan de helft ook deel aan activiteiten in het gemeenschapshuis. Ook hier zien we veel verschil tussen de kernen. Als reden om geen gebruik te maken van het gemeenschapshuis wordt aangehaald dat het aanbod niet interessant is, men geen behoefte hieraan heeft of dat gebruik niet mogelijk is vanwege gezondheidsproblemen.

Tabel 2.8.3. Het gemeenschapshuis. (N=1.119)

	Kent het gemeenschapshuis	Maakt ook gebruik van het gemeenschapshuis
Standdaarbuiten	97%	76%
Fijnaart	72%	49%
Willemstad	96%	72%
Zevenbergen	42%	54%
Klundert	77%	57%
Gemeente Moerdijk	61%	58%

Het grote merendeel van de ouderen (89%) geeft aan dagelijks nog plezier te hebben in het ondernemen van activiteiten (zie tabel 2.8.4.). Vier op de vijf ouderen geeft aan te weten waar men terecht kan met vragen over activiteiten. Hier wordt genoemd de huis-aan-huis blaadjes, de bode, de gemeentegids, Senioortje, Sprok maar ook de eerder genoemde ouderenverenigingen en eventueel de betreffende clubs of verenigingen. Eén op de acht senioren (12%) geeft aan bepaalde activiteiten te missen in de directe omgeving. Zaken die genoemd zijn tijdens de huisbezoeken zijn: activiteiten die geschikt zijn voor mensen met beperkingen, een ontmoetingsruimte, een zwembad, muziekvoorstellingen en een hobbyclub voor handwerken, schilderen, computeren en bewegen.

Tabel 2.8.4. Activiteiten. (N = 1.113)

	Heeft plezier om activiteiten te ondernemen	Weet waar terecht kan met vragen over activiteiten	Mist activiteiten in omgeving	Wordt belemmerd in deelname aan activiteiten
Standdaarbuiten	90%	86%	22%	38%
Fijnaart	87%	74%	9%	56%
Willemstad	86%	97%	16%	48%
Zevenbergen	90%	76%	13%	52%
Klundert	90%	83%	9%	59%
Gemeente Moerdijk	89%	79%	12%	53%

Er kunnen echter allerlei belemmeringen zijn die deelname aan activiteiten (ter bevordering van sociale contacten) kunnen verhinderen. De voornaamste belemmeringen zijn gezondheid en mobiliteit (tabel 2.8.5.).

Tabel 2.8.5. Belemmeringen voor sociale activiteiten. (N=530)

Wordt belemmerd door:	
Gezondheid	73%
Mobiliteit	55%
Niemand kennen	3%
Niet thuis voelen, verlegenheid	4%
Geen geld voor deelname	4%
Vindt activiteit te duur	10%
Activiteit niet aangeboden	3%
Zorg voor partner	7%
Taal en/of cultuur	0%

2.9 Financiën

Iets meer dan de helft van de ouderen (60%) van de bezochte ouderen kent de sociale dienst of het Wmo-loket (zie tabel 2.9.1.). De bekendheid van de voorzieningen is echter een stuk lager (zie tabel 2.9.2.). De zorgtoeslag is goed gekend (83%) en wordt door een derde van de bezochte ouderen gebruikt. Ook de WMO-voorzieningen zijn relatief goed gekend (60%) en door ongeveer een kwart van de bezochte ouderen gebruikt. De overige voorzieningen zijn minder bekend en worden ook minder gebruikt.

Tabel 2.9.1. Bekendheid met WMO loket (N = 1.113)

Is bekend met de sociale dienst of Wmo-loket	
Standdaarbuiten	58%
Fijnaart	48%
Willemstad	55%
Zevenbergen	67%
Klundert	60%
Gemeente Moerdijk	60%

Tabel 2.9.2. Bekendheid met voorzieningen (N = 1.107)

	Bekend	Maakt gebruik
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	51%	2%
Collectieve ziektekostenverzekering	31%	1%
Noodfonds	30%	0%
Wmo-voorzieningen	60%	23%
Bijzondere Bijstand	48%	1%
Huurtoeslag	54%	14%
Zorgtoeslag	83%	35%

Gemiddeld moet één op de zeven van de bezochte ouderen rondkomen van een AOW uitkering (zie tabel 2.9.3.). Dit varieert van 9% in Zevenbergen tot 20% in Klundert.

Tabel 2.9.3. Inkomen bestaat alleen uit AOW (N = 1.115)

Standdaarbuiten	18%
Fijnaart	11%
Willemstad	14%
Zevenbergen	9%
Klundert	20%
Gemeente Moerdijk	13%

Niet alle bezochte ouderen waren bereid om hun inkomen door te geven en het inkomen dat door 79% van de ouderen opgegeven is, is niet gecontroleerd (zie tabel 2.9.4.). Voor bijna de helft van de bezochte ouderen ligt het gezamenlijke netto inkomen op minder dan 1.500 euro per maand.

Tabel 2.9.4. Het gezamenlijk netto maandinkomen (N = 894).

Gezamenlijk netto maandinkomen	
< 700 euro	0,4%
700-1500 euro	46%
1500-2000 euro	25%
2000-3000 euro	20%
3000-3500 euro	4%
> 3500 euro	4%

Naast het inkomen zijn ook de uitgaven belangrijk. Daarom is gevraagd of ouderen goed kunnen rondkomen van hun inkomen (zie tabel 2.9.5.). Bijna de helft van de bezochte ouderen moet letten op de uitgaven. Één op de tien ouderen geeft aan dat ze moeite

hebben om rond te komen van hun inkomen. Het gaat in deze gevallen allemaal om inkomens onder de 1500 euro netto per maand.

Tabel 2.9.5. Problemen met rondkomen van het inkomen. (N = 1.111)

Nee	57%
Letten op uitgaven	32%
Enige moeite	8%
Grote moeite	2%

Als er gelet moet worden op de uitgaven dan wordt er voornamelijk bezuinigd op de krant of andere abonnementen, vakantie of op vervoerskosten (zie tabel 2.9.6.).

Tabel 2.9.6. Bezuinigt op: (N = 492)

Geen enkel terrein	23%
Auto of kosten vervoer	24%
Uitgaan/vrijtijdsbesteding	18%
Krant/abonnementen	34%
Huisvesting/reparaties woning	5%
Bezoek tandarts	2%
Medische voorzieningen	1%
Cadeautjes/verjaardagen	20%
Stookkosten	19%
Telefoneren	17%
Kleding	20%
Voeding	7%
Vakantie	29%
Iets anders	20%

2.10 Verstrekte informatie

Tijdens het huisbezoek gaven de vrijwilligers informatie en werden hulpvragen genoteerd. Vooral over het Wmo-loket, vervoer en thuiszorg (zie tabel 2.10.1.) werd veel informatie verstrekt. Deze onderwerpen waren, naast informatie over activiteiten, ook de zaken waarover de meeste hulpvragen werden doorgegeven (tabel 2.10.2.)

Tabel 2.10.1. Verstrekte informatie aan ouderen tijdens huisbezoeken (N=1.125)

Onderwerp	Aandeel
Woning	5%
Financiën	7%
Administratie	2%
Vervoer	14%
Thuiszorg	12%
Vrijwillige thuiszorg	7%
Mantelzorg	4%
Dagopvang	3%
Maaltijddienst	6%
Persoonsalarmering	7%
Gezondheid	3%
Activiteiten	3%
Verpleeghuis/verzorgingshuis	2%
Seniorenwijzer	3%
WMO-loket	22%
Werkgroep Financiële voorlichting Minima	2%
Klussendienst	2%

In totaal is er bij de huisbezoeken door 361 ouderen aangegeven dat er behoefte aan hulp is. Dit is bij éénderde (32%) van de bezochte ouderen. Bij 202 ouderen ging het om een aanvraag op één van bovenstaande onderwerpen (zie tabel 2.10.2.) maar in bijna de helft (44%) van de gevallen ging het om meerdere onderwerpen waar nood aan hulp en/of informatie is.

Tabel 2.10.2. Ouderen met behoefte aan hulp. (N=1.124)

Onderwerp	Aandeel
Woning	8%
Financiën	3%
Vervoer	12%
Thuiszorg	6%
Dagopvang	0%
Maaltijddienst	1%
Persoonsalarmering	2%
Gezondheid	4%
Verzorging	1%
Huishoudelijke verzorging	3%
Activiteiten	11%
Vrijwillige hulp	1%
Gezelschap	1%
Advies, instructie of voorlichting	3%

Het aantal hulpvragen dat uiteindelijk is binnengekomen is 134 afkomstig van 116 ouderen. Dit betekent dat één op de tien bezochte ouderen ook daadwerkelijk de stap gezet heeft om de hulpvraag in te dienen. De voornaamste hulpvragen zijn voor bijzondere bijstand (29 stuks) en huishoudelijke hulp (23 stuks). In tabel 2.10.5. zijn de hulpvragen per kern te zien.

Tabel 2.10.3. Binnengekomen hulpvragen (N = 134)

Hulpvragen		
Huishoudelijke hulp	23	17%
Alarmering	11	8%
Bijzondere bijstand	29	22%
Advies informatie	9	7%
Melding klacht	6	4%
Eenzaamheid	8	6%
Vervoer	18	13%
Huisvesting	16	12%
Thuiszorg	9	7%
Overig	5	4%

Meer dan de helft van de hulpvragen is neergelegd bij het Wmo-loket van de gemeente Moerdijk. Ook zijn er veel vragen doorgegeven aan HOOM en Surplus Welzijn.

Tabel 2.10.4 Vervolgtraject hulpvragen (N = 134)

Acties bij aanvragen		
Aanvraag afgehandeld met gesprek	11	8%
Aanvraag neergelegd bij HOOM	12	9%
Aanvraag neergelegd bij Surplus Welzijn	19	14%
Aanvraag neergelegd bij Wmo-loket	77	57%
Verwezen naar Bureau Sociaal Raadslieden	1	1%
Verwezen naar woningstichting	4	3%
Vraag doorgemailed aan zorgservice bureau circonflex	1	1%
Vraag neergelegd bij de Westhoek	1	1%
Vraag neergelegd bij KSB	1	1%

Tabel 2.10.5. Binnengekomen hulpvragen per kern (N = 134)

Hulpvragen	Fijnaart	Helwijk	Klundert	Moerdijk	Noordhoek	Oudemolen
Huishoudelijke hulp	2	0	9	1	0	0
Alarmering	3	0	3	0	1	0
Bijzondere bijstand	8	0	8	1	3	0
Advies informatie	2	0	3	0	0	0
Melding klacht	0	0	1	0	1	0
Eenzaamheid	2	0	2	0	1	0
Vervoer	2	0	6	1	0	0
Huisvesting	2	1	3	1	0	1
Thuiszorg	0	0	1	0	0	0
Overig	1	0	2	0	1	0
	22	1	38	4	7	1

Hulpvragen	Standdaarbuiten	Willemstad	Zevenbergen	Zevenbergschen Hoek
Huishoudelijke hulp	0	2	8	1
Alarmering	0	4	0	0
Bijzondere bijstand	1	2	5	1
Aadvies informatie	0	0	4	0
Melding klacht	0	0	4	0
Eenzaamheid	0	1	2	0
Vervoer	1	1	7	0
Huisvesting	0	3	5	0
Thuiszorg	0	0	4	0
Overig	0	1	4	0
	2	14	43	2

3. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Bijna een kwart van de zelfstandig wonende ouderen van 65 jaar en ouder heeft een bezoek gekregen in het kader van dit project. Dit cijfer is vergelijkbaar met andere soortgelijke projecten. Uit verdergaande onderzoeken in Roosendaal en Zundert komt naar voren dat de ouderen die een huisbezoek geweigerd hebben, in meeste gevallen de actieve ouderen zijn die nog zeer zelfredzaam zijn in de samenleving en waarvoor dit project ook niet bedoeld is. Er is geen reden om aan te nemen dat het in dit onderzoek anders is. De meeste ouderen zijn tevreden over de gebrachte huisbezoeken. Ze geven aan dat het bezoek en de gegeven informatie nuttig was.

Eenzaamheid

Één derde (34%) van de bezochte zelfstandig wonende ouderen van 65 jaar en ouder in de gemeente Moerdijk is (matig) eenzaam en één op de twintig (5%) is (ernstig) eenzaam. Eenzaamheid neemt toe met de leeftijd en ongeacht daarvan komt eenzaamheid meer voor bij vrouwen dan bij mannen. Ouderen die alleen wonen hebben een bijna twee keer hoger aandeel eenzaamheid (53% versus 30%) t.o.v. ouderen die nog samen wonen.

Het aandeel eenzamen ligt twee keer hoger onder ouderen die aangeven vaak last te hebben van depressie. Mogelijk dat oorzaak en gevolg hier omgekeerd zijn en eenzaamheid een oorzaak voor de depressie is.

Opvallend is dat het aandeel eenzaamheid onder ouderen die aangeven een slechte lichamelijke gezondheid te hebben lager ligt (34% is eenzaam) dan onder ouderen die aangeven nog een goede lichamelijke gezondheid te hebben (48% is eenzaam). Mogelijk dat de extra verzorging voor de lichamelijke problemen ook een effect heeft op de geestelijke gezondheid.

Eenzaamheid is onder te verdelen in emotionele en sociale eenzaamheid. Emotionele eenzaamheid komt met 39% het vaakst voor. Het verlies van mensen in de directe omgeving is hier vaak de oorzaak van. Van de bezochte ouderen geeft 25% aan nog steeds last te hebben van het verlies van de partner wat neerkomt op bijna de helft van de alleenstaande ouderen. Emotionele eenzaamheid is echter lastig vatbaar voor beleid, sociale eenzaamheid daarentegen wel. Bijna een derde van de ouderen (29%) blijkt sociaal eenzaam te zijn. Ondanks een goed contact met familie en burens geeft één op de tien ouderen aan meer sociale contacten te wensen en staat open voor een gepast aanbod. Veel ouderen (73%) zijn lid van een club of vereniging, vaak ouderenverenigingen. Deze ouderverenigingen kunnen een actieve rol spelen in het voorkomen van ernstige eenzaamheid. Ook kan er een rol weggelegd zijn voor de kerk aangezien de helft van de ouderen deelneemt aan activiteiten van de kerk. Gemeentelijke invloed op de kerk is echter een stuk lastiger te verwezenlijken. Opvallend is de bekendheid van het gemeenschapshuis. In Standdaarbuiten en Willemstad is het gemeenschapshuis gekend bij haast alle ouderen en maken veel gebruik van de mogelijkheden terwijl in Zevenbergen de helft van de ouderen het bestaan van het gemeenschapshuis niet kent.

Bijna 80% van de ouderen weet waar men informatie kan krijgen over activiteiten in de omgeving. Één op de acht ouderen mist echter activiteiten die leuk of geschikt zijn. Meer dan de helft geeft aan belemmerd te worden voornamelijk door gezondheidsproblemen en mist aangepaste activiteiten aan deze beperkingen.

Inkomen

Bijna de helft (47%) van de bezochte ouderen heeft een netto inkomen van minder dan 1.500 euro per maand (zelf gerapporteerd). Dit is een inkomen ver onder modaal. En 13% van de ouderen moet rondkomen van alleen een AOW uitkering. Één op de tien ouderen geeft aan moeite te hebben om rond te komen met het inkomen.

Het WMO loket en de voorzieningen zijn relatief goed bekend bij de ouderen maar ondanks de grote groep ouderen met een laag inkomen wordt er weinig gebruik van de voorzieningen gemaakt. De kennis van de mogelijkheden van de gemeente op dit vlak ligt bij de groep met de lagere inkomens lager dan bij de hogere inkomens. Bekendheid van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, het noodfonds en de bijzondere bijstand is lager bij ouderen met een laag inkomen. WMO voorzieningen en huurtoeslag zijn dan weer beter bekend bij de lagere inkomens.

Een laag inkomen heeft gevolgen voor het sociale leven. De ouderen geven zelf aan dat ze bezuinigen op vervoerskosten, uitgaan en vrijetijdsbesteding. Door geen gebruik meer te (kunnen) maken van voorzieningen, ligt eenzaamheid bij deze groep meer op de loer. Van de ouderen die aangeven met een mobiliteitsprobleem te zitten, is 36% vaker eenzaam dan mobiele ouderen.

Er is ook een relatie zichtbaar tussen inkomen en eenzaamheid. Van de ouderen die aangaven minder dan 1.500 euro per maand aan netto inkomen te hebben, is 36% vaker eenzaam dan ouderen met 2.000 euro per maand. Van de ouderen die alleen van AOW moeten rondkomen, is 9% vaker eenzaam.

Behoeftte aan hulp

Bij één op de drie huisbezoeken is er een behoefte aan hulp vanuit de ouderen naar boven gekomen. Soms waren het simpele vragen maar in bijna de helft van de gevallen betrof het een combinatie van verschillende hulpvragen. Vooral hulpvragen op het vlak van vervoer, woning, activiteiten en thuiszorg zijn naar voren gekomen.

Uiteindelijk heeft één op de tien bezochte ouderen een concrete hulpvraag ingediend. Er zijn 134 hulpvragen doorgegeven, voornamelijk aan het Wmo-loket van de gemeente Moerdijk. De hulpvragen hebben grotendeels betrekking op het aanvragen van bijzondere bijstand en huishoudelijke hulp.

Aanbevelingen

- Eenzaamheid onder ouderen in de gemeente Moerdijk is een niet te onderschatten probleem. Gezien de ernst van de problematiek en het hoge aantal ouderen "at risk" is gemeentelijk beleid op dit punt noodzakelijk.
- De Actormethode kan ingezet worden om zowel bewegen als eenzaamheid bij ouderen kerngericht aan te pakken.
- Één op de drie bezochte ouderen is sociaal eenzaam. Ouderverenigingen, de kerk maar ook mantelzorgers kunnen hier een rol van betekenis spelen.
- Een mogelijke oplossing kan zijn het organiseren van sociale activiteiten voor ouderen. Hierbij kan gedacht worden aan het gemeenschapshuis dat echter niet in alle kernen even goed gekend en benut wordt.
- De verschillende verenigingen en professionele instellingen moeten op de hoogte gebracht worden van de wensen van de ouderen op het vlak van activiteiten en de ouderen moeten op de hoogte gebracht worden van de geboden activiteiten. Er is duidelijk vraag naar activiteiten voor ouderen waarbij rekening gehouden wordt met de beperkingen door de afnemende gezondheid.
- Veel problemen van ouderen zijn gerelateerd aan de afnemende lichamelijke gezondheid en het daaruit voortvloeiende gebrek aan mobiliteit. Dit geldt zeker in een gemeente als Moerdijk met relatief kleine en ver van elkaar verwijderde kernen. Ook hier liggen kansen voor gemeentelijk beleid met betrekking tot vervoer.
- Een laag inkomen is geassocieerd met eenzaamheid. Ofschoon ouderen op de hoogte zijn van de mogelijkheden die de gemeente kan bieden, maken veel ouderen hier geen gebruik van. Nagegaan moet worden hoe men deze drempel kan verlagen.
- Gezien het hoge aantal hulpvragen dat met de huidige huisbezoeken naar voren is gekomen en om te voorkomen dat ouderen evolueren naar ernstige eenzaamheid, is het wenselijk ook in de toekomst huisbezoeken op een structurele basis voort te zetten in de gemeente Moerdijk. Efficiëntie kan gehaald worden door huisbezoeken alleen aan te bieden aan ouderen van 70 jaar en ouder.

BIJLAGEN

Actie	Wie	Wanneer
Voorbereiding		
Kennismaking, doorspreken project, samenwerkingspartners vaststellen (projectgroep)	Gemeente (Marlou) – GGD (Heidy)	7 mei 2009
Vorbereiden en uitschrijven 1 ^{ste} overleg projectgroep	Gemeente - GGD	9 juli 2009
Instellen projectgroep, bespreken projectvoorstel, taakverdeling	Gemeente – projectgroep Voorzitter: Marlou Verslag: GGD (Heidy)	16 juli 2009
Definitieve vragenlijst	Gemeente - GGD	Augustus 2009
Informatiebijeenkomst voor organisaties werkzaam voor/met ouderen	Gemeente – projectgroep	September 2009
Sociale kaart incl. aanbod ouderenactiviteiten	Projectgroep	September 2009
Werving vrijwilligers huisbezoeken: brief/artikel, intake (formulier), contract (vertrouwelijkheid, wettelijke aansprakelijkheid verzekering), legitimatie, kilometervergoeding	Projectgroep	September 2009
Afspraken maken over begeleiding vrijwilligers	projectgroep	September 2009
Afspraken maken over Training vrijwilligers	Projectgroep	September 2009
Opstellen brief huisbezoek incl. antwoordkaart, bedankbrief?	Gemeente - GGD	November 2009
Persbericht project SIW	Gemeente (afd. communicatie) - GGD	November 2009
Overleg projectgroep over voortgang	Gemeente – leden projectgroep	December 2009
Uitvoering		
Sociale kaart	GGD,input projectgroep	
Training vrijwilligers huisbezoeken	HOOM – GGZ - GGD	Oktober 2009
Versturen brief huisbezoek, antwoordkaart en portovrije enveloppe	Gemeente - GGD	November 2009
Inname antwoordkaartjes en verdeling over vrijwilligers	Gemeente - GGD	November 2009
Afleggen huisbezoeken, begeleiding vrijwilligers	Vrijwilligers – HOOM	November 2009 tot2010
Inname vragenlijsten van	Vrijwilliger – WMO loket	November 2009

vrijwilligers, registratie inname en doorsturen vragenlijsten naar GGD	gemeente (acute hulp vragen)	tot ...2010
Acute hulpvragen worden door vrijwilligers geregistreerd op vragenlijst en doorgegeven aan WMO loket gemeente, hulpverlenende instelling neemt contact op met betrokkene binnen x-dagen. Bevestigen hulpvraag door betreffende instelling.	Vrijwilliger – WMO loket (gemeente) – hulpverlenende instellingen	November 2009 tot ...2010
Overleg projectgroep/werkgroep voortgang	Gemeente – projectgroep	Voor info bijeenkomst
Verwerking vragenlijsten	GGD	2010
Evaluatie		
Rapportage incl. conclusies en aanbevelingen	GGD	2010
Slotbijeenkomst met presentatie uitkomsten project SIW	Gemeente - projectgroep	2010

Takenoverzicht project SIW gemeente Moerdijk
 Samenwerkingspartners: Gemeente Moerdijk
 GGD West-Brabant
 GGz Breburg Groep
 St. Surplus Welzijn
 HOOM
 Senioren Adviesraad Moerdijk

	ACTIE	WIE?	KOSTEN
Algemeen	Deelname aan projectgroep	Gemeente Moerdijk GGD West-Brabant GGZ Breburg Surplus Welzijn HOOM Senioren Adviesraad Moerdijk	Projectkosten (maatwerkafspraken) Reguliere uren Reguliere uren Reguliere uren
	Fondsen werving	GGD West-Brabant	Projectkosten (maatwerkafspraken)
Voorbereiding	Sociale kaart opstellen	GGD West-Brabant i.s.m. gemeente (Wmo-loket)	Projectkosten (maatwerkafspraken) Reguliere uren
	Definitieve vragenlijst opstellen	GGD West-Brabant i.s.m. gemeente	Projectkosten (maatwerkafspraken) Reguliere uren
	Werven vrijwilligers	Gemeente (afd. Communicatie) GGD West-Brabant Ouderenadviseur Surplus Welzijn: (specifieke taken o.a. contacten met ouderenbonden)	Reguliere uren Projectkosten (maatwerkafspraken) Zie mail kostenraming Surplus (i.o.)
	Intake gesprekken vrijwilligers	HOOM ouderenadviseur Surplus Welzijn	In 2010 (binnen de begroting) 24 uur ter beschikking. Alle meeruren kosten €65,-- p.u. Zie mail kostenraming Surplus
	Training vrijwilligers	HOOM GGZ Breburg	Zie 'intake gesprekken' Zie gemailde offerte training
	Lokale informatiebijeenkomsten (draagvlak creëren i.c. met werven	GGD West-Brabant	Projectkosten (maatwerkafspraken)

	vrijwilligers)		
Uitvoering	Registratie acute hulpvragen en doorverwijzen	WMO-loket	Reguliere uren
	Inname + uitdelen van vragenlijsten, acute hulpvragen uitzetten (Wmo-loket).	Ouderenadviseur	Zie mail kostenraming Surplus
	(Dagelijkse) begeleiding vrijwilligers o.a. werkverdeling huisbezoeken en, indien nodig, schakelen met het regulier aanbod m.b.t. toeleiding naar de daartoe geëigende instantie wanneer hulpverlening gewenst is	Surplus Welzijn (ouderenadviseur)	Zie mail kostenraming Surplus
Evaluatie	Invoeren gegevens vragenlijsten	GGD West-Brabant	Projectkosten (maatwerkafspraken)
	Rapportage	GGD West-Brabant	Projectkosten (maatwerkafspraken)

Geachte heer/mevrouw,

Een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid is belangrijk voor het behoud van uw zelfstandigheid. Mensen worden gemiddeld steeds ouder, daarom is er veel aan gelegen een goede gezondheid zo lang mogelijk in stand te houden. Dit is de basis van het project "Samen is wijs". Binnen dit project werkt de gemeente Moerdijk met een groot aantal organisaties samen om inwoners van de gemeente te ondersteunen bij het behoud van hun zelfstandigheid op latere leeftijd. Met behulp van een vragenlijst worden de wensen van ouderen geïnventariseerd.

Huisbezoek

Alle 65-plussers in de kernen Willemstad/Helwijk en Fijnaart/Heijningen/Oudemolen krijgen in de periode **juni-september 2010** de gelegenheid om gebruik te maken van een huisbezoek. Een deskundige vrijwilliger bespreekt met u een aantal onderwerpen die betrekking hebben op uw gezondheid. De vragenlijst die daarbij wordt gebruikt is anoniem. Er komen géén persoonsgegevens op te staan. Op deze manier krijgt de gemeente inzicht in de gezondheid van de oudere inwoners om de voorzieningen die nodig zijn beter af te kunnen stemmen op hun wensen.

Uw eigen vragen worden direct behandeld!

U kunt daardoor profijt hebben van het huisbezoek. Tijdens het doornemen van de vragenlijst krijgt u gelegenheid vragen te stellen over regelingen en voorzieningen, die voor u van belang kunnen zijn. En als u dat wenst, wordt u geholpen bij het aanvragen van bepaalde voorzieningen.

Terugzending van bijgevoegde antwoordkaart

Graag willen wij van alle 65-plussers die wij hebben benaderd een reactie ontvangen, óók als u geen belangstelling hebt voor een huisbezoek. Maar wij hopen natuurlijk dat uw interesse is gewekt en dat u wel gebruik maakt van dit aanbod. Als u twijfelt of een huisbezoek voor u nuttig kan zijn, bespreek deze brief dan met bijvoorbeeld uw kinderen, familie of goede bekenden. Via bijgevoegde antwoordkaart kunt u **tot 14 juni 2010** aan ons kenbaar maken of u al dan niet meedoet. Een postzegel is niet nodig. Met iedereen die een huisbezoek aanvraagt, wordt zo spoedig mogelijk contact opgenomen. De vrijwilliger die bij u op huisbezoek komt, neemt telefonisch contact met u op om een afspraak te maken.

Het project start in Willemstad/Helwijk en Fijnaart/Heijningen/Oudemolen. Later worden ook ouderen in Standdaarbuiten, Noordhoek, Klundert, Moerdijk, Zevenbergen, Zevenbergschen Hoek en Langeweg benaderd.

Informatie

Heeft u vragen? Dan kunt u terecht bij Heidy de Mol, projectleider, bereikbaar via 076 5282398 (bereikbaar op maandag, dinsdag en donderdag).

Wij hopen van harte dat u deelneemt.

Met vriendelijke groet,
mede namens de deelnemende organisaties; Surplus Welzijn, HOOM, GGz Breburg,
Senioren Adviesraad Moerdijk en GGD West-Brabant

Hoogachtend,

L.M. Koevoets, wethouder
Portefeuille Leefbaarheid en Welzijn

Vragenlijst huisbezoeken Moerdijk

*Vraag aan de persoon of hij of zij het ermee eens is dat u enkele gegevens over het gesprek noteert. Benadruk daarbij dat deze gegevens **volledig anoniem en vertrouwelijk** blijven. De gegevens worden gebruikt om te rapporteren aan de gemeente. Naam en adres worden niet op de vragenlijst genoteerd.*

Aanvrager huisbezoek

Leeftijd :

Geslacht : man vrouw

Woonplaats - Kern :.....

Eventueel partner/huisgenoot

Leeftijd :

Geslacht : man vrouw

1. Gegevens over de gezinssituatie

- alleen
- met partner
- met kind(eren)
- met partner en kind(eren)
- anders, namelijk

2. Hoe zou u over het algemeen uw gezondheid noemen?

- uitstekend
- zeer goed
- goed
- matig
- slecht

3. Gebruikt u dagelijks een ontbijt?

- nee, soms niet doordat
- nee, vaak niet doordat
- ja, bijna altijd

4. Gebruikt u dagelijks een warme maaltijd?

- nee, soms niet doordat
- nee, vaak niet doordat
- ja, bijna altijd

5. Bereidt u de warme maaltijd zelf?

- ja
- nee, dat doet iemand anders nl.....

6. Eet u dagelijks groenten en fruit?
 nee, soms niet doordat
 nee, vaak niet doordat
 ja, bijna altijd
7. Heeft u last van depressieve gevoelens of neerslachtigheid?
 ja, soms, door
 ja, vaak, door
 nee, nooit
8. Bent u vergeetachtig?
 ja, soms, doordat.....
 ja, vaak, doordat.....
 nee, nooit
9. Slaapt u goed?
 nee, soms niet doordat
 nee, vaak niet doordat
 ja, altijd

Hieronder staan enkele uitspraken. Wilt u bij elk van deze uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing zijn?

- 10a. Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.
 zeker
 ja
 min of meer
 nee
 zeker niet
- 10b. Ik mis een echt goede vriend of vriendin.
 zeker
 ja
 min of meer
 nee
 zeker niet
- 10c. Ik ervaar een leegte om mij heen.
 zeker
 ja
 min of meer
 nee
 zeker niet
- 10d. Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.
 zeker
 ja
 min of meer
 nee
 zeker niet

10e. Ik mis gezelligheid om me heen.

- zeker
- ja
- min of meer
- nee
- zeker niet

10f. Ik vind mijn kring van vrienden en kennissen te beperkt.

- zeker
- ja
- min of meer
- nee
- zeker niet

10g. Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.

- zeker
- ja
- min of meer
- nee
- zeker niet

10h. Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.

- zeker
- ja
- min of meer
- nee
- zeker niet

10i. Ik mis mensen om me heen.

- zeker
- ja
- min of meer
- nee
- zeker niet

10j. Vaak voel ik me in de steek gelaten.

- zeker
- ja
- min of meer
- nee
- zeker niet

10k. Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.

- zeker
- ja
- min of meer
- nee
- zeker niet

11. Als mensen die nooit eenzaam zijn 1 punt krijgen en mensen die altijd eenzaam zijn 10 punten, hoeveel punten zou u zichzelf dan geven?

nooit 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 altijd
eenzaam eenzaam

12. Heeft u uw partner verloren in de afgelopen jaren, bv. door overlijden, scheiding of opname en problemen met de verwerking ervan?

- ja, namelijk
- ja, maar geen problemen meer met de verwerking ervan
- nee

13. Heeft u een kind verloren in de afgelopen jaren, bv. door overlijden of door onenigheid en heeft u problemen met de verwerking ervan?

- ja, namelijk
- ja, maar geen problemen meer met de verwerking ervan
- nee

Zorg

14. Krijgt u op dit moment zorg of hulp?

- nee (Ga door naar vraag 16)
- ja, maar niet elke week
- ja, elke week maar niet dagelijks
- ja, elke dag

15. Zo ja, van wie krijgt u zorg of hulp? (U mag meerdere antwoorden geven)

- partner
- kinderen
- andere familie
- buren
- andere vrienden en kennissen
- (thuis)zorginstellingen
- HIP, Kerk
- vrijwilligers vacaturebank
- andere personen namelijk

16. Weet u waar u zorg of hulp kunt aanvragen?

- ja, namelijk.
- nee

Sociale Contacten

17. Bezoekt u weleens bijeenkomsten van een vereniging, een club, een lezing of iets dergelijk?

- ja, regelmatig
- ja, af en toe
- nee

18. Bent u lid van een vereniging, organisatie of club?

- ja, van.....
- nee, (ga verder met vraag 20)

19. Neemt u ook deel aan activiteiten van de vereniging, organisatie of club?

- ja, namelijk
- zo nee, waarom niet.....

20. Bent u lid van een kerk?

- ja, van.....
- nee, (ga verder met vraag 22)

21. Neemt u ook deel aan activiteiten van de kerk?

- ja, namelijk
- zo nee, waarom niet.....

22. Werkt u nog of doet u nog vrijwilligerswerk?

- nee
- ja, namelijk uur per week

23. Heeft u er plezier in om activiteiten te ondernemen?

- nee, soms niet doordat
- nee, vaak niet doordat
- ja, bijna altijd

24. Mist u activiteiten in uw omgeving, die u wel graag zou bijwonen, als ze er zouden zijn?

- nee
- ja, namelijk

25. Wordt u belemmerd in deelname aan activiteiten?

- nee
- ja, namelijk door
 - gezondheid, namelijk
 - mobiliteit, namelijk
 - niemand kennen
 - niet thuis voelen in groep / verlegenheid
 - geen geld voor deelname
 - vindt activiteiten te duur
 - activiteit wordt niet aangeboden, namelijk
 - zorg voor partner / familie / vrienden / burens / enz.
 - taal en/of cultuur

26. Weet u waar u terecht kunt met vragen over activiteiten?

- nee
- ja, namelijk

27. Heeft u een goed contact met uw kinderen en andere familie?
 ja
 nee, namelijk
28. Heeft u een goed contact met uw buren?
 ja
 nee, namelijk
29. Heeft u behoefte aan meer sociale contacten?
 nee, ik heb voldoende sociale contacten
 ja namelijk.....
30. Bent u bekend met het gemeenschapshuis / buurthuis?
 ja
 nee, (ga verder met vraag 32)
31. Maakt u er gebruik van het gemeenschapshuis / buurthuis?
 ja
 nee omdat

Financiën

32. Bent u bekend met de sociale dienst van de gemeente of het WMO-loket?
 ja,
 nee

33. Kent u de volgende regelingen? Zo ja, wilt u dan ook aangeven of u er gebruik van maakt?

	Nee	Ja	gebruik ik al	wil ik niet
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	☐	☐	☐	☐
- Collectieve ziektekostenverzekering via de gemeente	☐	☐	☐	☐
- Noodfonds	☐	☐	☐	☐
- WMO-voorzieningen	☐	☐	☐	☐
- Bijzondere bijstand	☐	☐	☐	☐

34. Kent u onderstaande regelingen van de belastingdienst?

	Nee	Ja	gebruik ik al	wil ik niet
- huurtoeslag		☐	☐	☐
- zorgtoeslag		☐	☐	☐

35. Bestaat uw (gezamenlijk) inkomen alleen uit AOW?

- ja
- nee

36. Wilt u aangeven wat uw (gezamenlijk) netto maandinkomen is?

- minder dan € 700
- tussen de € 700 en € 1.500
- tussen de € 1.500 en € 2.000
- tussen de € 2.000 en € 3.000
- tussen de € 3.000 en € 3.500
- meer dan € 3.500

37. Heeft u het afgelopen jaar moeite gehad om van uw inkomen rond te komen?

- nee, geen enkele moeite
- nee, geen moeite maar ik moet wel letten op mijn uitgaven
- ja, enige moeite
- ja, grote moeite
- dat wil ik niet zeggen

38. Op welke terreinen bezuinigt u nu als gevolg van onvoldoende inkomen? U mag meerdere antwoorden aankruisen.

- op geen enkel terrein
- auto of kosten voor vervoer
- uitgaan of vrijetijdsbesteding (sport, hobby's e.d.)
- krant of andere abonnementen
- huisvesting of reparaties aan de woning
- bezoek aan de tandarts
- medische voorzieningen
- cadeautjes, verjaardagen
- stookkosten
- telefoneren
- kleding
- voeding
- vakantie
- anders n.l.

Hulp

39. Heeft U behoefte aan hulp of ondersteuning? Zo ja, op welk gebied?

- woning nl.
- financiën nl.
- vervoer nl.
- thuiszorg nl.
- kerk nl.
- dagopvang nl.
- maaltijddienst nl.
- personenalarmering nl.
- gezondheid nl.
- persoonlijke verzorging nl.
- huishoudelijke verzorging nl.
- activiteiten nl.
- vrijwillige hulp nl.
- gezelschap nl.
- advies, instructie voorlichting nl.

40. Wat vond u van dit huisbezoek en deze vragen?

.....
.....

41. Is er nog een vraag of antwoord waar u op terug wilt komen?

.....
.....

Einde van de Vragenlijst

Bedank de geïnterviewde voor zijn medewerking aan het onderzoek en vul op de volgende pagina in welke informatie verstrekt is aan de bezochte persoon.

Indien doorverwijzing dan ook de pagina erna invullen en doorgeven

42. Vraag aan de vrijwilliger:

Met betrekking tot welke zaken is aan de bezochte persoon **informatie** verstrekt?

- woning nl.
- financiën nl.
- administratie nl.
- vervoer nl.
- thuiszorg nl.
- vrijwillige hulp nl.
- mantelzorg nl.
- dagopvang nl.
- maaltijdsdienst nl.
- personenalarmering nl.
- gezondheid nl.
- activiteiten nl.
- verpleeghuis/ verzorgingshuis nl.
- Seniorenwijzer nl.
- WMO-loket nl.
- Werkgroep Financiële voorlichting Minima nl.
- Klussendienst nl.
- Hulpverlening AMW nl.

(Voor de vrijwilliger)

A.u.b. hieronder uw gegevens invullen!

Uw naam:

Geslacht : man vrouw

Datum huisbezoek:

Wat is mij opgevallen:

.....
.....

Indien het nodig blijkt te zijn om de bezochte persoon te verwijzen naar hulpverlening noteert u hier de personalia. Vraag wel om toestemming en een handtekening!

Deze gegevens worden doorgegeven aan de ouderenadviseur.

Naam :
Adres :
Geboortedatum :
Telefoon :
Verwijzing voor :
.....
.....

Naam vrijwilliger :
Datum huisbezoek :

Handtekening voor akkoord:

Datum,

PERSBERICHT

Zevenbergen, 29 juni 2010

START HUISBEZOEKEN 'SAMEN IS WIJS' OVERWELDIGEND

Afgelopen april is in de gemeente Moerdijk een huisbezoekproject 'Samen is Wijs' gestart. Het project is bedoeld om ouderen ondersteuning te bieden bij het zo lang mogelijk handhaven van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid. 65-plussers konden zich opgeven voor een huisbezoek.

De respons is overweldigend, zo'n 320 mensen hebben een huisbezoek in de kernen Willemstad, Helwijk, Fijnaart, Heijningen en Oudemolen aangevraagd. De komende maanden gaan getrainde vrijwilligers huisbezoeken afleggen bij inwoners van 65 jaar en ouder in de gemeente Moerdijk.

Vragenlijst

Alle 65-plussers krijgen de gelegenheid om gebruik te maken van een huisbezoek. Als eerste kernen worden bezocht Willemstad, Helwijk, Fijnaart, Heijningen en Oudemolen. Een deskundige vrijwilliger bespreekt een aantal onderwerpen die gaan over gezondheid. De vragenlijst die daarbij wordt gebruikt is anoniem. Er komen géén persoonsgegevens op te staan. Op deze manier krijgt de gemeente inzicht in de gezondheid van de oudere inwoners om de voorzieningen die nodig zijn beter af te kunnen stemmen op hun wensen en behoeften.

Vertraging

Onlangs hebben alle 65-plussers in deze kernen een uitnodigingsbrief voor een huisbezoek ontvangen. De gemeente en Surplus zijn ontzettend blij met de enorme belangstelling. Wethouder Louis Koevoets vindt dit project belangrijk, want: 'met het toenemend aantal ouderen in onze samenleving wordt het werken aan het behoud van gezondheid en zelfstandigheid van juist deze groep steeds belangrijker.' Iedereen die een huisbezoek heeft aangevraagd, worden bezocht alleen lukt dit niet binnen de gewenste tijd. Mochten mensen nog geen huisbezoek hebben gehad dan hoeven ze zich geen zorgen te maken. De antwoordkaarten liggen klaar tot een vrijwilliger een afspraak met ze kan maken. De vrijwilligers doen hun uiterste best zo snel als mogelijk iedereen die zich hebben aangemeld te bezoeken.

Als u over dit persbericht nadere informatie wenst kunt u contact opnemen met de afdeling Communicatie, telefoonnummer 0168 – 373586 / 623 / 624.